

Dohľad nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti – otvorené otázky jeho materiálneho uplatňovania

Vykonávanie dohľadu nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti vykonáva Súdna rada Slovenskej republiky; tento dohľad sa vykonáva u každého sudcu Slovenskej republiky permanentne (arg.: .... po celý čas výkonu funkcie sudcu, porovnaj čl. 141a ods. 6 písm. h) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 3b písm. c) zákona č. 185/2002 Z.z. o Súdnej rade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „súdna rada“).

Overovanie sudcovskej spôsobilosti má však oveľa širší záber pri generačnej výmene sudcov, pri obsadzovaní miest na vyšších súdoch ako aj pri výbere a voľbe predsedov (podpredsedov) súdov a najvyšších súdov.

Dohľad na spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti je preto pre Súdnu radu zásadnou kompetenciou, ktorej uplatňovanie musí mať pevné a nespochybniteľné pravidlá.

Z toho dôvodu považujeme za potrebné sa venovať viacerým otázkam overovania sudcovskej spôsobilosti, s cieľom rešpektovať zákonné a ústavné limity výkonu kompetencií Súdnej rady. Diskutovať o niektorých otázkach je nevyhnutné aj z dôvodu, že právne normy v zákone o súdnej rade nie sú formulované tak ako to vyžaduje zákon č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.¹

Konštitutívne prvky sudcovskej spôsobilosti

Sudcovská spôsobilosť je tvorená dvomi pozitívnymi skutočnosťami a jednou negatívnou skutočnosťou. Sudcovskú spôsobilosť má ten, kto má

- morálny štandard;
- integritu sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie

a nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu.²

Sudcovská spôsobilosť teda predpokladá, že kandidát na sudcu alebo sudca **preukáže** morálny štandard, integritu sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie a to, že nemá vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu.

Tieto konštitutívne prvky sudcovskej spôsobilosti musia byť prítomné počas celého výkonu funkcie sudcu a preto sa overujú bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza sudca.

Zákon o sudcoch a zákon o súdnej rade však vymedzujú situácie, v ktorých je overovanie sudcovskej spôsobilosti povinné a spojené s preskúmaním majetkového priznania a majetkových pomerov.

---

¹ Pozri najmä § 3 citovaného zákona, najmä jeho odsek 2: Právny predpis musí byť **terminologicky správny, presný a všeobecne zrozumiteľný**. Používajú sa len správne a ustálené právne pojmy. Výnimočne možno v právnom predpise použiť aj pojmy, ktoré nezodpovedajú kodifikovanej podobe štátneho jazyka, ak sú súčasťou ustálenej právnej terminológie a v právnom poriadku majú ustálený význam.

² Pozri § 5 ods. 6 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“).

Tieto situácie determinujú osobný rozsah kompetencie Súdnej rady pri overovaní sudcovskej spôsobilosti; ku nim patria situácie, v ktorých sa musí preveriť spĺňanie sudcovskej spôsobilosti na základe právnej povinnosti disponovať ňou počas celého výkonu funkcie.

Osobný rozsah kompetencie Súdnej rady

Z predošlého vymedzenia sudcovskej spôsobilosti vyplýva, že Súdna rada vykonáva svoju kompetenciu voči tomu okruhu sudcov³ Slovenskej republiky:

1. kandidát na sudcu (hostujúceho sudcu) Slovenskej republiky;
2. sudca, ktorý je úspešným uchádzačom na funkciu predsedu súdu a sudca, ktorý má byť preložený na súd vyššieho stupňa;
3. kandidát na predsedu NS a podpredsedu NS ako aj na predsedu a podpredsedu NSS;
4. kandidát na sudcu najvyššieho správneho súdu;
5. sudca, na ktorého bol podaný návrh na začatie disciplinárneho konania pre nespôsobilosť sudcu hodnoverným spôsobom preukázať statočnosť pôvodu majetkového prírastku alebo statočnosť pôvodu samotného majetku a komisia súdnej rady má dôvodné pochybnosti o dodržiavaní povinnosti spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti týkajúce sa stránenia sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu; pri tomto sudcovi však nie je potrebné overovať morálny štandard ani integritu, pretože tieto dve pozitívne zložky sudcovskej spôsobilosti sa budú skúmať v disciplinárnom konaní;
6. každý sudca, u ktorého vzniknú pochybnosti o tom, či spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti (§ 27hg zákona o súdnej rade).

Proces overovania

Základom konania, ktoré má vyústiť do stanoviska o tom, či kandidát na sudcu alebo sudca má alebo nemá sudcovskú spôsobilosť je proces overovania jej konštitutívnych prvkov. .

Proces overovania patrí do kompetencie Súdnej rady.

Tento proces má osobitnú úpravu v zákone o súdnej rade a stále otvorenou otázkou je, či je možné pri tomto postupe použiť Správny poriadok.⁴ Prikláňame sa k názoru, že subsidiárne použitie Správneho poriadku je možné.

Proces overovania je teda **administratívnym procesom**, v ktorom Súdna rada musí dbať najmä na dodržiavanie limitov určených obsahom základného práva na dobrú správu verejných vecí.

Podstatné je to, aby v tomto administratívnom procese sa postupovalo **podľa zákona o súdnej rade a ostatných zákonov**, ktorými sa riadi vykonávanie overovania sudcovskej spôsobilosti, za podporného použitia Správneho poriadku.

Obsah kompetencie overovať sudcovskú spôsobilosť

Súdna rada je oprávnená a povinná overiť sudcovskú spôsobilosť **v celom zákonom určenom rozsahu**. Na tomto závere sa nedá zmeniť nič ani v dôsledku neurčitej právnej úpravy v § 27hb zákona o súdnej rade.

³ Zjednodušíme, pretože kandidát na sudcu ešte nie je sudcom.

⁴ Podľa Jána Drgonca je Súdna rada správny orgán. Pozri Drgonec, J.:

Na opačný záver chýba akýkoľvek podklad; ním nemôže byť nejasný text právnej úpravy. Rozhoduje totiž **teleologický výklad** noriem, upravujúcich konštitutívne prvky sudcovskej spôsobilosti a osobný rozsah overovania tejto spôsobilosti.

Na tomto závere nemení nič procesná úprava, t. j. postupy, ktorými Súdna rada overuje existenciu konštitutívnych prvkov sudcovskej spôsobilosti.

Procesná úprava sa nesporne musí prispôbiť tomu, že ak niekto sa má stať sudcom, sudcom súdu vyššieho stupňa, predsedom okresného alebo krajského súdu, predsedom alebo podpredsedom najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu, sudcom najvyššieho správneho súdu alebo je sudcom, u ktorého vzniknú pochybnosti o tom, či má sudcovskú spôsobilosť, tak materiálnym zisteniam nemôže brániť to, že procesné predpisy nie sú náležité zosúladené.

Vzťahy medzi Súdnou radou, kontrolnými komisiami a Kanceláriou súdnej rady pri overovaní sudcovskej spôsobilosti

Napokon je užitočné pripomenúť aké sú vzťahy medzi Súdnou radou, kontrolnými komisiami a Kanceláriou súdnej rady.

Overovanie sudcovskej spôsobilosti je náročný proces, v ktorom sa zúčastňujú:

- Súdna rada,
- Kontrolné komisie Súdnej rady, ktoré sú pomocné orgány súdnej rady a
- Kancelária Súdnej rady, najmä jej sekcia vyhľadávania informácií.

Vymedziť vzťahy medzi tými aktérmi procesu overovania sudcovskej spôsobilosti je pomerne jednoduché.

Kontrolné komisie a Kancelária súdnej rady nemajú žiadnu rozhodovaciu právomoc. Kontrolná komisia má právo navrhnúť prijatie stanovísk; jej návrh nezaväzuje súdnu radu.

Súdna rada je jediná, ktorá má v otázkach sudcovskej spôsobilosti rozhodovaciu právomoc.

Súdna rada môže žiadať doplnenie podkladov od kontrolných komisií, tieto môžu postupovať pri získavaní podkladov a ich dopĺňaní tak ako to umožňujú procesné ustanovenia zákona o súdnej rade (§ 27ha a§ 27hb). Kontrolné komisie môžu ukladať úlohy Kancelárii súdnej rady, ktorá ich plní prostredníctvom sekcie vyhľadávania informácií.

Pokyny a požiadavky Súdnej rady a kontrolných komisií zaväzujú Kanceláriu súdnej rady v celom rozsahu.

Predkladajú
Ján Mazák
Miloš Kolek